

* Z O 1 1 1 8 E 9 0 1 9 *

Aan:
Gemeenteraad van Oegstgeest

Datum : 6 november 2017
Verzonden : 6 november 2017
Ons kenmerk : Z/17/106033/211423
Contactpersoon : B.J.M. Kock
Telefoonnummer : 14071

Onderwerp : Oplegger II preadvisering moties en amendementen
Programmabegroting 2018

Geachte leden van de raad,

Met deze brief bieden wij u de preadvisering aan op de moties en amendementen die u vorige week aan ons heeft voorgelegd. De preadvisering is waar nodig aangepast op de wijzigingen in moties en amendementen.

Daarnaast gaan we met deze brief in op de technische aspecten van een aantal vraagstukken dat tijdens de algemene beschouwingen aan bod is gekomen. Die vraagstukken hebben betrekking op de verwerking van de cijfers rondom jeugdhulp in de programmabegroting zoals die nu voorligt, de gevolgen van het alsnog verwerken van die cijfers in de begroting, het toezicht van de provincie bij een niet structureel evenwicht en de ontwikkeling van de schuldpositie.

Proces begroting

De conceptprogrammabegroting is op 6 september aan ons college aangeleverd. Wij hebben na de definitieve behandeling op 26 september de begroting aan uw raad verzonden. De actuele cijfers van de jeugdhulp die pas half oktober bekend zijn geworden, zijn door het DB van Holland Rijnland op 26 oktober vastgesteld, evenals het verzoek aan de gemeenten om extra financiële middelen. Wij hebben de cijfers dus niet in deze begroting kunnen verwerken. Net als andere P&C producten is ook de begroting ten dele een momentopname, in dit geval van begin september. Dat wij al in 2016 in de Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing een risico hebben opgenomen van € 1.000.000 gekoppeld aan een kans van 90%, blijkt daarom ook een juiste keuze.

Oplossen jeugdhulp

In onze raadsmededeling van 31 oktober jl. hebben wij aangekondigd in december dit jaar met een uitvoerig inhoudelijk voorstel over de dekkingsmogelijkheden voor 2018 te komen. Hierdoor heeft een nieuw college de tijd om de structurele oplossingen te onderzoeken en deze integraal af te wegen met dan andere voorliggende autonome of bestuurlijke financiële wensen.

In de voorliggende programmabegroting 2018 – 2021 is er voldoende ruimte om de nadelen op te vangen, als er geen andere oplossingen mogelijk zijn. Deze ruimte zorgt er ook voor dat er tijd is om deze uitdaging te onderzoeken en adequaat te besluiten in december en bij de perspectiefnota 2019-2022.

Als de verwachte nadelen worden opgevangen met de beschikbare structurele ruimte geeft dat het onderstaande beeld:

Structurele ruimte	2018	2019	2020	2021	2022
Mutaties Algemene reserve per saldo	537.584	961.525	1.772.097	1.655.121	1.639.310
Mutaties septembercirculaire	26.154	-23.038	-91.681	227.335	158.797
Ruimte na mutaties septembercirculaire 2017	563.738	938.487	1.680.416	1.882.456	1.798.107
opgegeven tekort Jeugdhulp	-385.298	-1.113.569	-1.156.645	-1.156.645	-1.156.645
ruimte na volledig opvangen tekort jeugdhulp	178.440	-175.082	523.771	725.811	641.462

Dit is een **indicatie** voor wat er mogelijk is. Daarnaast zijn er mogelijk meerdere oplossingen voor het vinden van dekking van het tekort en het sturen op de kosten van de jeugdhulp. Die gaan wij onderzoeken en nemen we mee in het advies over de jeugdhulp.

Het overzicht laat zien dat wij, ook met de extra lasten voor jeugdhulp, een structureel sluitende begroting blijven houden. De twee laatste jaarschijven tonen een overschot. Wij voldoen hiermee aan de eisen van de provincie als toezichthouder. Wij zullen de toezichthouder informeren over aankomende extra lasten voor de jeugdhulp en over het feit dat onze begroting ook dan structureel sluitend is.

De zorg voor een begrotingstekort *an sich* is daarom onterecht. Wel betekent dit uiteraard dat er minder financiële ruimte is voor andere ontwikkelingen. In hoeverre de schuldpositie verslechtert is afhankelijk van de maatregelen die voor de jeugdhulp genomen worden en of er nog een toename van inkomsten tegenover staat.

Het kengetal 'structurele exploitatieruimte' daalt bij het inzetten van de beschikbare ruimte in de begroting van 1,6% in 2018 en daarna ca. 3,5% naar ongeveer 1% en blijft voldoende (>0,6%).

Controle provincie

De provincie hanteert *repressief* toezicht als uitgangspunt. Dit houdt in dat wij onze begroting direct kunnen uitvoeren, zonder dat hier vooraf de goedkeuring van de provincie vereist is. Een gemeente komt in aanmerking voor repressief toezicht wanneer de begroting, inclusief nieuw beleid, naar het oordeel van de provincie structureel en reëel in evenwicht is.

Wij komen in aanmerking voor repressief toezicht als de structurele lasten worden gedekt door structurele baten en de ramingen realistisch zijn. Mocht dit niet het geval zijn, dan dient de meerjarenraming voldoende aannemelijk te maken dat dit evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf (2021) wordt hersteld. Daarnaast dienen de jaarrekening en de begroting tijdig, respectievelijk vóór 15 juli en 15 november, aan de provincie te zijn ingezonden.

De provincie beoordeelt dus vooral op structureel en reëel evenwicht. Als structurele lasten gedekt zijn door structurele baten is er sprake van structureel evenwicht. Dit geldt per jaarschijf. Het reëel evenwicht houdt in dat de ramingen volledig, realistisch en haalbaar zijn.

Zoals uit de vorige paragraaf volgt leiden de nieuwe cijfers rondom jeugdhulp niet tot een incidenteel of structureel begrotingstekort. Onze begroting blijft structureel en reëel in evenwicht. Het is daarom niet de verwachting dat de provincie tot *preventief* toezicht zal overgaan.

Hieronder treft u een overzicht van de aspecten die de provincie meeneemt bij het bepalen van de aanwezigheid van een structureel en reëel evenwicht¹:

- De algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt geraamd op basis van reële uitgangspunten en tenminste de meicirculaire 2017 met de daarin opgenomen uitkeringsfactoren. Hier kijkt de provincie naar het meenemen van looncompensatie en prijscompensatie;
- De beoordeling van opgenomen bezuinigingsmaatregelen, taakstellingen en stelposten op hardheid en haalbaarheid;
- De provincie beoordeelt de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen op volledigheid en haalbaarheid.

Over de decentralisaties in het sociaal domein merkt de provincie het volgende op:

- De taken binnen het sociaal domein worden al twee jaar onder gemeentelijke verantwoordelijkheid uitgevoerd. Het financiële beeld ten aanzien van het gevoerde beleid wordt steeds meer duidelijk. De provincie ziet graag concreet in de begroting terug op welke wijze we verwachten de lasten te beperken;
- De decentralisatietaken worden veelal gezamenlijk opgepakt. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het beleid blijft bij de deelnemende gemeenten liggen. Budgetoverschrijdingen worden doorberekend aan de deelnemende gemeenten. Door de omvang van de budgetten, kan dit leiden tot omvangrijke risico's. Vooral nu, met name bij de jeugdhulp, het solidariteitsbeginsel verder onder druk komt te staan. Dit kan leiden tot onverwachte lasten omdat de zorgvraag niet altijd (tijdig) bekend is;
- Daarnaast spelen bij dit domein nog onzekerheden door onder andere de "uitgestelde zorg" en "vroegsignalering". Ook bij de andere domeinen zijn de financiële consequenties van de uitvoering niet helemaal uitgekristalliseerd. De provincie adviseert om concrete afspraken te maken over de werkwijze, periodieke informatievoorziening, verantwoordingswijze en de manier waarop kan worden bijgestuurd door de gemeente.

¹ bron: Begrotingscirculaire 2018 – 2021 gemeenten Provincie Zuid Holland

Schuld

Eind 2016 bedroeg de schuldpositie € 71,1 mln. De verwachting was dat de schuldpositie eind 2020 € 51,0 mln. zou bedragen. Gezien de omstandigheden van de jeugdhulp dient deze verwachting te worden bijgesteld.

Ten aanzien van de schuldpositie zijn er al afspraken met de raads werkgroep schuldreductie gemaakt om deze verder te verlagen. We stellen voor om de ontwikkeling in de jeugdhulp en de verdere schuldpositie in deze werkgroep te bespreken. Tevens merken wij op dat er vanuit de VNG en Holland Rijnland een lobby is gestart voor compensatie door het rijk voor de tegenvallende kosten van jeugdhulp. Wij verwachten dat daar over de komende maanden meer duidelijkheid komt. Wij houden u hiervan op de hoogte.

De daling van de schuldpositie tot nu toe is vooral in beweging gekomen door de positieve ontwikkelingen binnen de grondexploitatie in casu verkoop/afname van gronden en toename van bouwactiviteiten. Maar niet alleen de grondexploitatie (weliswaar de belangrijkste) draagt bij aan de daling van de schuldpositie. De afgelopen collegeperiode hebben wij waar mogelijk keuzes gemaakt die een positief effect hebben op het verder terugdringen van de schuldpositie. De keuzes zijn onder andere gebaseerd op de kansrijke maatregelen die de werkgroep schuldreductie in haar rapport "Naar een houdbare schuld" heeft aangegeven. U kunt hierbij denken aan de verkoop van de woningen Dorpsstraat, wijziging van de investeringsplanning vanwege cashflows en de financiering van De Voscuyl.

Wij willen graag met u in gesprek over de schuld en zien uit naar het opstarten van het vervolgoverleg met de raads werkgroep over de doelstelling en de mogelijkheden om de schuldpositie, na 2020, verder te verlagen.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Oegstgeest,

H.A. Leegstra
secretaris

E.R. Jaensch
burgemeester